

**ESTIMAREA EVOLUȚIEI INDUSTRIEI
ÎN TRIMESTRUL IV 2010
PE BAZA ANCHETELOR DE CONJUNCTURĂ**

- noiembrie 2010 -

ESTIMAREA EVOLUȚIEI INDUSTRIEI ÎN TRIMESTRUL IV 2010 PE BAZA ANCHETELOR DE CONJUNCTURĂ

Metodologie

Comisia Națională de Prognoză realizează trimestrial o Anchetă economică de conjunctură în sectorul industrial, prin care, pe baza răspunsurilor agenților economici intervievați, referitor la nivelul producției industriale, a comenzilor, stocurilor și prețurilor, pot fi elaborate prognoze pe termen scurt.

Ancheta economică se bazează pe un eșantion realizat pe baza bilanțurilor contabile și un chestionar, ambele fiind elaborate în cadrul Comisiei Naționale de Prognoză.

Eșantionul este alcătuit după o metodologie bine determinată, bazată pe metoda de sondaj pe grupe de natură stratificată la care s-a ținut cont de dimensiunile întreprinderii (număr de personal), ponderea grupei în producția ramurii industriale ca și de ponderea ramurii în total producție industrială.

Pentru anchetele de conjunctură realizate în anul 2010 s-a stabilit un eșantion de 617 agenți economici din sectorul industrial, fiind rezultatul unei rate de sondaj de 12% și furnizând o rată de acoperire de peste 66%.

Spre deosebire de celelalte sondaje pe termen scurt (sondaje realizate de INS și BNR) care au la bază aprecierea de către cei intervievați a tendinței de evoluție prin încadrarea sa în categorii ca *ascendent*, *stabilitate*, *descendent*, operându-se cu solduri conjuncturale, prezenta anchetă abordează încadrarea evoluției fiecărui indicator în plafoane de creștere/descreștere prestabilite, permițând astfel o cuantificare sub formă de procent a tendințelor viitoare.

Intervalele luate în considerație ca fiind posibile pentru creștere sau scădere sunt stabilite avându-se în vedere evoluțiile de până acum și cele viitoare ale unor parametri.

Principiul de calcul folosit la dezvoltarea anchetelor conjuncturale în cadrul Comisiei Naționale de Prognoză are la bază metoda ponderărilor succesive, care ține seama de modificările structurale ale producției, stocurilor sau comenzilor folosindu-se vectori de coeficienți calculați trimestrial care corectează datele de început de an.

Pentru o evaluare complexă a opiniei agenților economici rezultatele anchetei sunt comparate cu realizările din perioadele anterioare, fie cele publicate de Institutul Național de Statistică, fie cele din anchetele de conjunctură anterioare, după cum se specifică la fiecare indicator.

Tendințe generale

Potrivit sondajului de conjunctură realizat în trimestrul IV 2010, situația economică în sectorul industrial se caracterizează, în viziunea agenților economici, printr-o creștere a producției industriale cât și a cifrei de afaceri și a productivității muncii:

- modificări procentuale față de trimestrul anterior (%) -

	trim II 2010	trim III 2010	trim IV 2010
1. Producție industrială	11,5	-1,7	4,1
2. Cifra de afaceri – total	16,9	-1,2	1,1
➤ intern	20,7	0,1	-0,5
➤ extern	11,0	-3,1	3,7
3. Stocuri de produse finite	-0,6	-2,7	10,3
4. Productivitatea muncii	13,3	-0,9	4,6
5. Numărul mediu de salariați	-1,9	-1,2	-0,6

Sursa: prelucrări CNP pe baza datelor INS; pentru trimestrul IV rezultatele din anchetele de conjunctură

Cuantificarea răspunsurilor agenților economici a indicat, în cazul producției industriale, o majorare a acesteia în trimestrul IV față de perioada anterioară cu 4,1%, care urmează după o ușoară reducere în trimestrul al treilea, față de trimestrul II. Această evoluție va determina pentru întreg anul 2010 un nivel al producției industriale superior cu 5,3% celui înregistrat în 2009. Se poate spune, astfel, ca diminuarea de producție de 5,5% înregistrată în anul 2009 este aproape integral compensată.

Cifra de afaceri în volum, pe total industrie, va înregistra o tendință de ușoară creștere în cel de-al patrulea trimestru al anului, datorită componentei externe, ajungându-se la finalul anului la o majorare preconizată de 4,6% pentru acest indicator, comparativ cu anul 2009.

Numărul mediu de salariați a înregistrat un trend descendent de la începutul anului, agenții economici estimând și pentru trimestrul IV o reducere a acestuia cu circa 1% față de trimestrul anterior. Astfel, ajustările personalului angajat la nivelul anului 2010 sunt anticipate a ajunge la -10,5% față de anul 2009.

Se poate observa că majoritatea indicatorilor înregistrează creșteri, raportat la perioadele similare (trimestru/trimestru corespunzător), tendință ce se menține și în perioada următoare, în special în cazul producției industriale și a productivității muncii. Astfel, pentru trimestrul IV, se remarcă o creștere a productivității muncii cu 12,2%, față de trimestrul IV 2009, iar la nivelul întregului an se prevede o majorare a acesteia cu circa 17%.

- modificări procentuale față de aceeași perioadă din 2009 (%) -

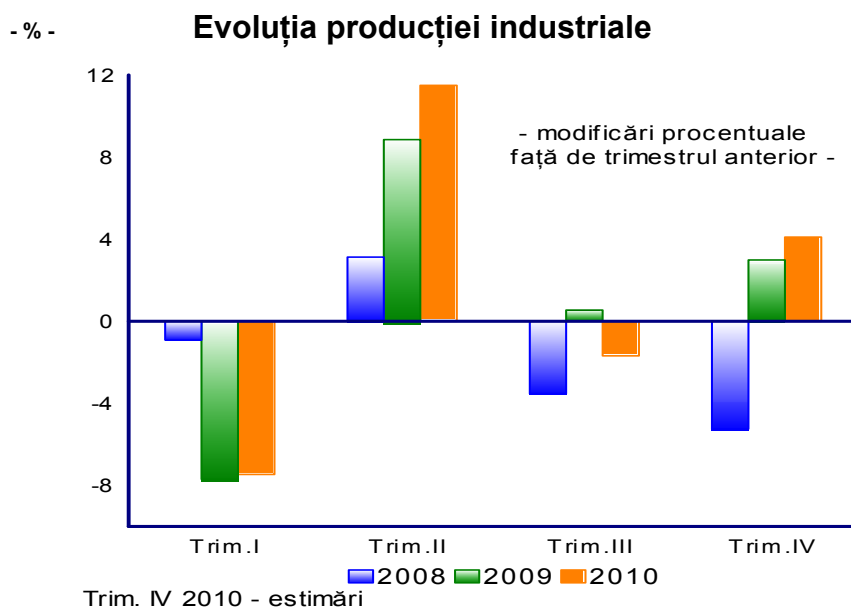
	sem I 2010	9 luni 2010	trim IV 2010	An 2010
1. Producție industrială	5,6	5,2	5,6	5,3
2. Cifra de afaceri – total	5,6	4,8	4,1	4,6
➤ intern	-5,6	-5,6	-3,2	-5,0
➤ extern	25,0	22,7	15,7	20,8
3. Stocuri de produse finite	2,6	3,1	5,6	3,7
4. Productivitatea muncii	21,0	18,7	12,2	16,9
5. Numărul mediu de salariați	-12,8	-11,7	-6,6	-10,5

Sursa: prelucrări CNP pe baza datelor INS; pentru trimestrul IV rezultatele din anchetele de conjunctură

Principalii indicatori rezultați din anchetele de conjunctură în sectorul industrial

Producția industrială

Producția industrială a înregistrat la nivelul trimestrului III al anului 2010 o ușoară scădere de 1,7% față de perioada anterioară, comparativ cu nivelul de -0,9% anticipat în ancheta anterioară, iar la nivel de nouă luni creșterea a fost de 5,2% (5,5%, nivel anticipat de agenții economici).

Sondajul la nivelul agenților economici indică posibilitatea ca în această perioadă producția industrială să înregistreze o creștere importantă de 5,6% față de trimestrul similar al anului anterior, iar la nivelul întregului an se preconizează o amplificare de 5,3%, continuându-se tendința pozitivă înregistrată în cursul acestui an.

În structură, sunt de remarcat trei situații distincte în evoluțiile viitoare ale ramurilor industriale, comparativ cu anul 2009:

- ramuri care nu par a fi fost afectate în mod substanțial de criza financiară și care vor avea un trend ascendent: fabricarea

echipamentelor electrice, fabricarea autovehiculelor de transport rutier și prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută;

- ramuri care recuperează din diminuarea producției, cum ar fi: industria metalurgică, fabricarea produselor farmaceutice de bază, fabricarea substanțelor și produselor chimice, fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice;
- ramuri care nu reușesc să depășească efectele crizei și ale căror niveluri de producție vor rămâne la valori reduse: activități de servicii anexe extracției, fabricarea altor mijloace de transport, alte activități extractive, fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului, industria construcțiilor metalice și a produselor din metal.

Cifra de afaceri

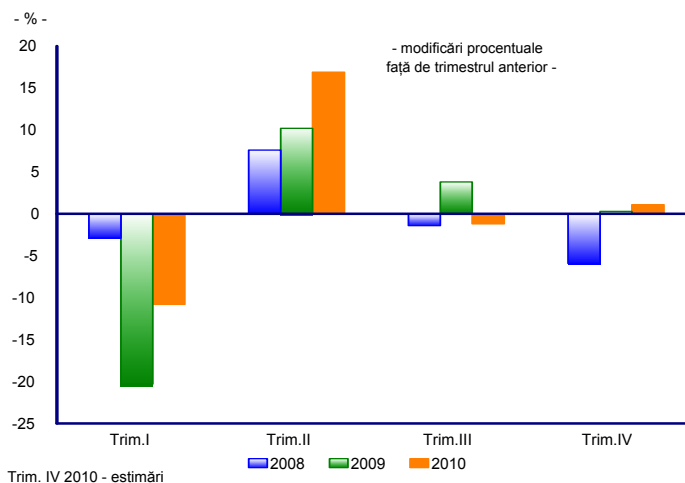
La nivelul trimestrului III al anului 2010, comparativ cu trimestrul similar al anului anterior, s-a înregistrat o creștere a volumului cifrei de afaceri pe total industrie de 3,3%, recuperând din contracția manifestată în anul anterior. În acest context, pentru primele nouă luni ale anului, volumul cifrei de afaceri a fost în creștere cu 4,8%, comparativ cu perioada similară.

Ramurile care au înregistrat dinamici pozitive la nivel primelor nouă luni, în cazul cifrei de afaceri pe total industrie au fost cele a căror activitate este orientată spre export și mai puțin pe piața internă: fabricarea autovehiculelor de transport rutier (36,7%), fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice (34,2%), industria metalurgică (33,0%), fabricarea echipamentelor electrice (28,0%).

Pentru trimestrul IV, comparativ cu perioada anterioară, se așteaptă o creștere ușoară a volumului cifrei de afaceri pe total industrie, și anume cu 1,1%, ceea ce denotă încrederea agenților economici în continuarea evoluției pozitive a segmentului pieței externe pentru perioada de sfârșit de an.

În ceea ce privește tendința cifrei de afaceri pentru trimestrul IV, comparativ cu perioada similară din 2009, agenții economici estimează o creștere a acesteia cu 4,1%, valoare ce va conduce la nivelul anului curent la o creștere de 4,6%.

Evoluția cifrei de afaceri pe total industrie

Cifra de afaceri din industrie pentru piața internă a înregistrat o evoluție asemănătoare la nivelul trimestrului III 2010, comparativ cu trimestrul anterior (0,1%), iar pentru primele nouă luni o scădere de 5,6%, reducere mai accentuată decât prognoza din lucrarea anterioară (-4,7%).

Valori scăzute ale cifrei de afaceri pentru piața internă la nivelul primelor nouă luni s-au înregistrat în următoarele ramuri: fabricarea produselor din tutun (-30,2%), fabricarea altor mijloace de transport (-24,5%), precum și prelucrarea lemnului și fabricarea produselor din lemn (-20,2%).

Conform estimărilor agenților economici, în trimestrul IV 2010, cifra de afaceri a producției destinate pieței interne se așteaptă să înregistreze o ușoară scădere comparativ cu perioada anterioară (-0,5%).

Comparativ cu perioada similară, se prevede o reducere de 3,2% pentru acest indicator, scădere atenuată față de situația înregistrată în trimestrul III (-5,7%). La nivelul anului curent, cifra de afaceri în volum destinată pieței interne, este estimată să fie mai mică cu circa 5% comparativ cu anul anterior.

Cifra de afaceri din industrie pentru piața externă s-a redus cu 3,1% la nivelul trimestrului III 2010 față de perioada anterioară, iar față de perioada similară s-a înregistrat o majorare importantă (18,6%). Pentru primele nouă luni ale anului creșterea acestui indicator a fost de 22,7%.

La nivelul primelor nouă luni, față de perioada similară a anului trecut ramurile care au avut contribuții importante la totalul cifrei de afaceri pentru piața externă au fost: fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice (61,9%), industria alimentară (60,2%) și fabricarea autovehiculelor de transport rutier (51,8%).

Anticipările agenților economici din eșantion indică la nivelul celui de-al patrulea trimestru al anului curent o creștere de 3,7%, comparativ cu trimestrul anterior, ceea ce înseamnă că volumul cifrei de afaceri destinată pieței externe va fi în trimestrul IV cu 15,7% peste cea din trimestrul IV 2009.

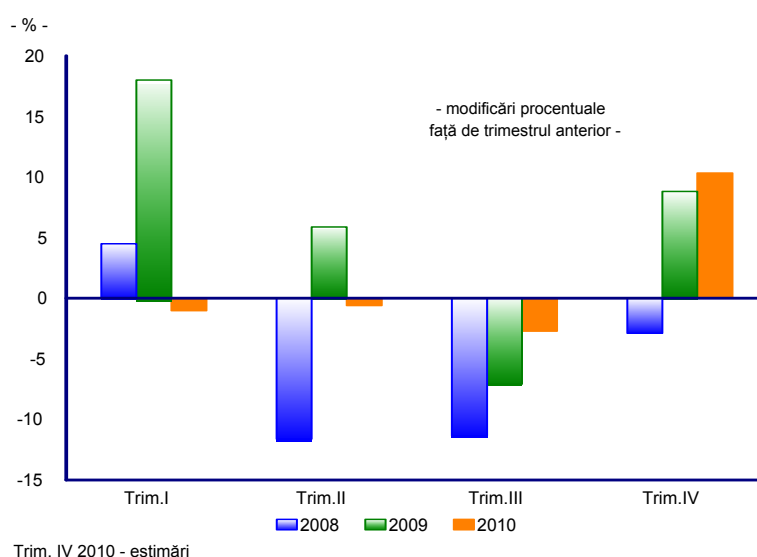
Această evoluție a cifrei de afaceri pentru piața externă va conduce la nivel de an la o creștere de circa 21%.

Stocurile de produse finite au înregistrat la nivelul celui de-al treilea trimestru al anului 2010, față de perioada anterioară o reducere de 2,7%. La nivelul primelor nouă luni, față de perioada similară a anului anterior, se poate menționa o creștere de 3,1%.

Pentru trimestrul IV 2010, agenții economici apreciază că stocurile de produse finite se vor majora cu circa 10% față de trimestrul III 2010, iar raportând la perioada similară a anului trecut se prevede o creștere de 5,6%.

Stocurile de produse finite

Evoluția stocurilor de produse finite

La nivelul anului curent, prognoza stocurilor de produse industriale indică o ușoară creștere (3,7%), în condițiile unei creșteri de 5,3% a producției industriale și de 4,6% a cifrei de afaceri pe total industrie.

Stocurile de materii prime

Se așteaptă ca în trimestrul IV 2010, stocurile de materii prime să înregistreze o creștere cu circa 3%, comparativ cu perioada iulie - septembrie 2010, creștere mai mare decât cea din trimestrul anterior.

Evoluția stocurilor de materii prime

- modificări procentuale față de trimestrul anterior (%) -

	trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV
2009	-2,8	-2,8	0,5	1,8
2010	-0,5	2,6	0,1	3,2

Sursa: date rezultate din anchetele de conjunctură ale CNP

Gradul de utilizare a capacităților de producție

În perspectiva trimestrului IV 2010 se așteaptă, conform răspunsurilor agenților economici care fac parte din eșantion, ca gradul de utilizare a capacităților de producție aflate în funcțiune să se situeze la circa 69%, nivel superior celui înregistrat în trimestrul anterior.

Gradul de utilizare a capacităților de producție

- % -

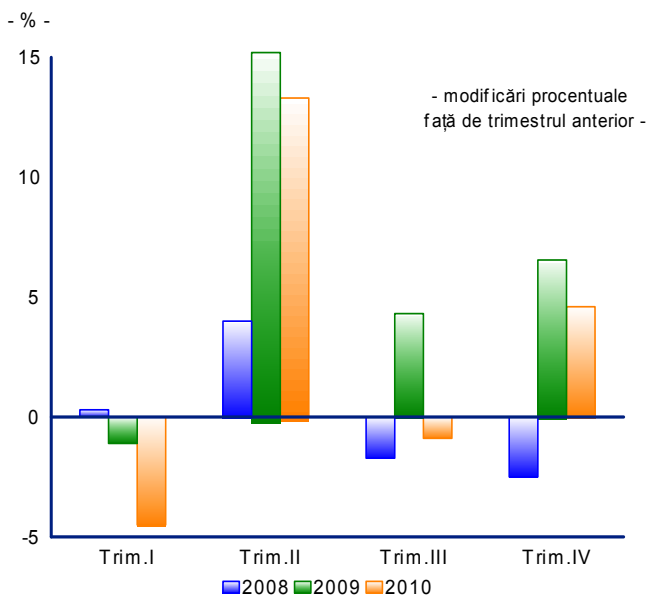
	trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV
2009	69,8	66,8	67,2	66,3
2010	69,4	70,6	66,8	68,9

Sursa: date rezultate din anchetele de conjunctură ale CNP

Productivitatea muncii

În concordanță cu evoluțiile producției industriale și efectivului de salariați din industrie, productivitatea muncii a înregistrat în primele nouă luni ale acestui an o creștere cu 18,7% față de perioada similară din 2009.

Evoluția productivității muncii

Trim. IV 2010 - estimări

Începând cu luna martie 2009, față de luna corespunzătoare a anului anterior, s-a înregistrat o creștere importantă a productivității muncii. Trendul ascendent a continuat și în acest an, dar începând cu luna aprilie creșterea s-a mai atenuat, în luna septembrie ajungând la 13,5%. Pentru trimestrul IV 2010 comparativ cu trimestrul anterior agenții economici estimează o creștere de circa 4,6%.

Comparativ cu trimestrul IV 2009, în ultimul trimestru al acestui an se așteaptă o creștere cu 12,2% a productivității muncii în industrie, ceea ce conduce la o creștere cu circa 17% la nivelul anului 2010.

Costul unitar real cu forța de muncă

Costul unitar real cu forța de muncă în industrie a înregistrat în primele nouă luni ale anului o scădere cu 12,6% față de perioada similară a anului anterior datorită dinamicii reduse a câștigului brut real (deflatat cu IPP) de 3,7%, în timp ce productivitatea muncii în această perioadă a cunoscut o majorare substanțială.

Pentru trimestrul IV se așteaptă să se înregistreze pentru costul unitar real cu forța de muncă o scădere cu 5,7% comparativ cu trimestrul anterior și cu 13,1% față de trimestrul similar din 2009.

În aceste condiții, pentru acest an, costul unitar cu forța de muncă va înregistra o scădere de circa 12,8% față de anul 2009.

Numărul de salariați

În ceea ce privește numărul mediu de salariați, în trimestrul III 2010, s-a înregistrat o scădere de circa 126 mii persoane, ceea ce reprezintă o reducere cu 9,4% comparativ cu trimestrul III 2009.

În perioada iulie – septembrie, față de aprilie – iunie au fost ramuri care au înregistrat creșteri ale numărului de salariați; dintre acestea, cele mai importante sunt: fabricarea produselor textile (2,4%), alte activități industriale (2,0%), fabricarea echipamentelor electrice (1,8%) și fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice (1,6%).

**Efectivul salariaților din industrie
- medie trimestrială -**

	- mii persoane -			
	trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV
2009	1.457,4	1.390,4	1.341,4	1.294,2
2010	1.254,4	1.230,3	1.215,4	1.208,5

În trimestrul IV 2010 se estimează că numărul mediu de salariați va ajunge la circa 1.209 mii persoane, ceea ce reprezintă o scădere cu circa 6,6% comparativ cu perioada similară a anului anterior.

La nivelul anului 2010 se preconizează că scăderea numărului mediu de salariați va ajunge la circa 10,5% față de anul trecut. De remarcat este trendul descendent al disponibilizărilor forței de muncă din sectorul industrial manifestat pe tot parcursul anului curent.

Dinamica numărului de salariați

	- modificări procentuale față de aceeași perioadă din anul anterior (%) -			
	trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV
2009	-8,7	-12,4	-14,0	-14,6
2010	-13,9	-11,5	-9,4	-6,6

**Volumul
creditelor**

Datele obținute din sondajele de conjunctură pentru sectorul industrial, indică pentru trimestrul IV al anului 2010 o creștere a volumului creditelor acordate agenților economici din industrie cu circa 0,4%, comparativ cu trimestrul III 2010.

Pentru *creditele restante* se preconizează că acestea vor înregistra în trimestrul IV o creștere de circa 11,1% față de trimestrul anterior.

Ponderea creditelor restante în total credite

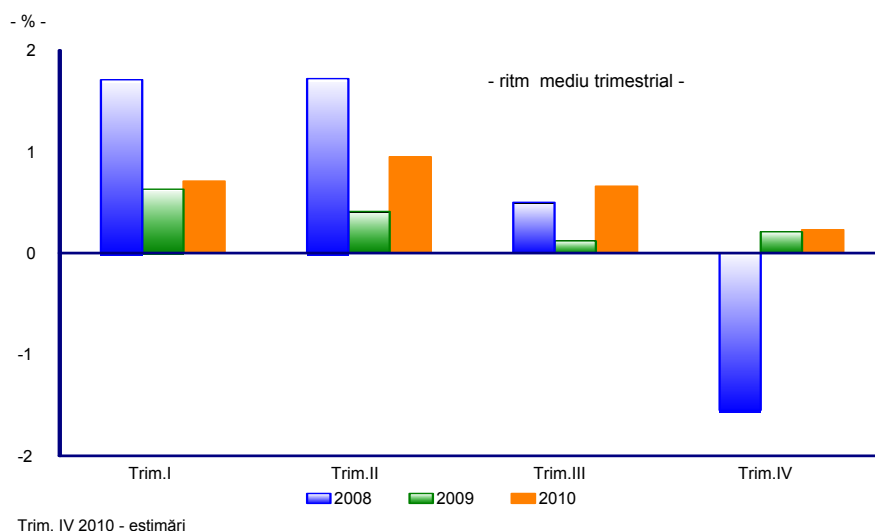
	- % -			
	trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV
2009	2,19	2,76	3,25	3,9
2010	5,19	6,4	7,5	8,3

Din datele furnizate de agenții economici se poate observa că începând cu anul 2009 ponderea creditelor restante în totalul creditelor a crescut substanțial. Această evoluție se datorează faptului că mare parte din întreprinderi nu pot depăși situația financiară dificilă, existând probleme de lichiditate în sistem.

Prețurile de producție

În ceea ce privește prețurile producției industriale, acestea au înregistrat în al treilea trimestru al anului 2010 o creștere de 1,6% față de trimestrul anterior (majorarea componentei interne fiind mai mare, și anume 1,65%) și cu 7,21% în luna septembrie 2010 față de decembrie 2009.

Evoluția prețurilor de producție

Anchetele de conjunctură prevăd pentru trimestrul IV al anului curent o creștere medie lunară a prețurilor de producție de 0,23%, creștere inferioară celei înregistrate în trimestrul III 2010 (0,66%), dar superioară celei din perioada similară a anului trecut (0,21%).

La nivelul trimestrului IV se așteaptă o creștere cu circa 8% față de trimestrul similar din anul anterior.

Astfel, se poate estima o majorare a prețurilor de producție, la nivelul anului curent față de anul trecut, de circa 6%.